

СТАНОВИЩЕ

за

**Силвия Борисова-Спасова, участник в конкурс за
доцент по професионално направление 2.3. – Философия (научна
специалност *Естетика*), обявен за нуждите на секция „Култура, естетика,
ценности“ в Института по философия и социология - БАН
в ДВ, бр. 67 от 28. 07. 2020
от проф. д.ф.н. Нина Димитрова (ИИОЗ – БАН)**

Единственият кандидат в обявения от Института по философия и социология конкурс за доцент е главният асистент в този институт Силвия Борисова, д-р по философия от 2011 г. Документите по конкурса са изрядно подготвени; приложена е и таблица, която удостоверява изпълнението на минималните изисквания за тази позиция от страна на НАЦИД.

От различните справки разбираме за разнообразната научна дейност на кандидатката – най-впечатляваща е нейната *проектна* дейност: проектите са изследователски, художествено-творчески и такива в сферата на образованието и неформалното обучение. Преподавателската практика, участията в научни форуми, направените преводи и интервюта също са описани подробно.

В обявения конкурс Силвия Борисова кандидатства с една монография, 3 студии и 5 статии.

Книгата на гл. ас. Борисова „Естетика на тишината и мълчанието“, София, Издателска къща „Гутенберг“, 2019, е издадена с финансовата подкрепа на *Програмата за подпомагане на млади учени и докторанти*. (От същата *Програма* Силвия Борисова е отличена с награда през 2019 г.).

Авторката определя *стремежа* на изследването като осъществяване на систематичен прочит на тишината и нейния субективен корелат – мълчанието, като културно-философски проблеми в различните им измерения, предимно философско-антропологични, екзистенциалистски и феноменологико-

естетически. Разликата между двойката понятия, върху която се фокусира предлаганото изследване, е направена прецизно, което има основополагащо значение предвид честата им употреба като синоними. Силвия Борисова определя и тишината, и мълчанието като неотменно свързани с човешкото присъствие, доколкото ние сме тези, които сме им дали имена и сме ги отграничили като феномени сред останалите (вж. с. 103). Следва ясното диференциране между двете, аргументирано и чрез привеждането на чужди експертни мнения. Бих прибавила и това на философа и културолога Михаил Епщайн: „Тишината няма теми и няма автор, тя, за разлика от мълчанието, е състояние на битието, а не действие, произведено от субекта и отнасящо се към обекта“ („Слово и молчание в русской культуре“), 2005.

Представеният анализ на грижливо издирената и впечатляваща с разнообразието си литература по избраната тема изявява професионалната компетентност на Силвия Борисова. Добре е, че тя е включила в изследването си и българския принос в разглежданото отношение. В тази връзка бих ѝ предложила да обърне внимание и на едно знаково за българската хуманитаристика есе – на *литературния манифест* на Димо Кьорчев „Тъгите ни“ (1907), на присъствието на темата за мълчанието в него.

Внимателният подбор на специализираната литература (нараснала от края на XX век) не е самоцелен; той ясно аргументира актуалността на монографичното изследване, свидетелстващо за постепенната промяна на ситуацията, в която неговата тема е „принципно маргинализиран дискурс“. За тази промяна определен принос има и настоящата книга.

За да изгради замислената *градина* от съцветия на тишината/мълчанието, Силвия Борисова е положила усилия да бъде максимално изчерпателна в привеждането на наличните им употреби, на така несхождащите се подходи към тях, на разноликите им прочити, на предложените класификации (подредби) и пр. В резултат са оформени множество ипостаси на тишината/мълчанието. Според мен много благодатна за проучването подтема е *мълчанието в християнската/религиозната традиция*, умело представена ни от Силвия Борисова.

Всичко извършено дотук от авторката (което съм се опитала да скицирам), е първият етап от начинанието – шествието на понятията по *философската пътека*. Той включва и изследването на етимологията и генеалогията на понятията, проследена в различни езици. То е умишлено ситуирано в средата на книгата. Оттам нататък пътят е *естетически*. Авторското слово е интимно, неотстранено, неотчуждено. Специфичният стил и многогласната поезия, използвана като илюстративен материал и обект на проникновени анализи, не позволяват книгата да бъде лесно разказана. Същевременно високото теоретично ниво е неизменно удържано във всяка от шестте части на монографичното изследване, в края на което е представен внушителен списък от заглавия на няколко езика.

Опитът на гл. ас. Силвия Борисова да съчлени разпокъсаните фрагменти по темата за тишината/мълчанието в единно философско-естетическо осмисляне е според мен успешен и в такъв смисъл нейното изследване „Естетика на тишината и мълчанието“ наистина запълва празнина в този тип рефлексия над изследваните феномени, актуализирайки ги „като значими категории в рамките на съвременната и негативната естетика“, както самата авторка отбелязва в справката за приносните моменти на своите научни трудове. Смятам тази претенция за основателна.

Обичайно в *становището* като вид отзив за научната дейност на кандидата за академична длъжност се обговаря(т) главно монографията/монографиите (в качеството му/им на хабилитационен труд/трудовете); тук само ще спомена, че останалите текстове на авторката са публикувани в реферирани и индексирани издания: „Философски алтернативи“, „Balkan Journal of Philosophy“, „Journal of Comparative Literature and Aesthetics“, „Philosophia“.

С отлични впечатления съм и от изпълнението на Силвия Борисова на индивидуалния модул (към тригодишния планов проект на секцията) върху парадокса в естетиката на Адорно.

В заключение: Въз основа на всичко казано дотук, като член на научното жури по настоящия конкурс категорично подкрепям кандидатурата на гл. ас. Силвия Борисова-Спасова за заемането на академичната длъжност *доцент* в професионално направление 2.3. *Философия*, научна специалност *Естетика*, и предлагам на Научния съвет при Института по философия и социология да я избере на тази длъжност.

19. 10. 2020

Подпис: